

1. สถานการณ์ภายในประเทศ

1.1 การผลิต

● สิ้นสุด พ.ย.61 มีฟาร์มปลานิลที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP จำนวน 2,897 ฟาร์ม และฟาร์มที่ได้มาตรฐาน SL (Safety level) จำนวน 27,414 ฟาร์ม คิดเป็น 9.2% ของจำนวนฟาร์มปลานิลทั้งหมด (328,209 ฟาร์ม) (กลุ่มพัฒนาระบบคุณภาพแหล่งผลิต, กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด, กลุ่มวิจัยและวิเคราะห์สถิติการประมง)

● พ.ย.61 ผลผลิตปลานิลเบื้องต้น 21,182 ตัน เพิ่มขึ้น 24.5% จากเดือนก่อน และเมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันปีก่อนผลผลิตเพิ่มขึ้น 4.7% (กลุ่มวิจัยและวิเคราะห์สถิติการประมง)

● ม.ค.-พ.ย.61 ผลผลิตปลานิลเบื้องต้น 189,901 ตัน เพิ่มขึ้น 1.7% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน สำหรับเดือน ธ.ค. 61 คาดว่าปริมาณผลผลิตปลานิลเพิ่มขึ้นเล็กน้อย 1.3% เมื่อเทียบกับเดือนก่อน เพื่อรองรับเทศกาลปีใหม่ และในเดือนที่ผ่านมาได้สต็อกสินค้าไว้บางส่วน

1.2 ราคาปลานิล

● พ.ย.61 ราคาปลานิลหน้าฟาร์ม ภาคกลาง ขนาดใหญ่ 42.15 บาท/กก. ขนาดกลาง 38.90 บาท/กก. และขนาดเล็ก 27.00 บาท/กก. ทุกขนาดปรับตัวเพิ่มขึ้น 4.2%, 21.6% และ 25.0% เมื่อเทียบกับเดือนที่ผ่านมา (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)

● พ.ย.61 ราคาขายส่ง ขนาดใหญ่ 50.00 บาท/กก. ขนาดกลาง 39.00 บาท/กก. และขนาดเล็ก 31.50 บาท/กก. โดยขนาดใหญ่และขนาดกลางไม่มีการเปลี่ยนแปลง ขณะที่ขนาดเล็กปรับตัวลดลง 0.5% เมื่อเทียบกับเดือนที่ผ่านมา (ตลาดไท)

● พ.ย.61 ราคาขายปลีก ณ ตลาดกรุงเทพฯ ขนาดใหญ่ 70.07 บาท/กก. และขนาดกลาง 62.24 บาท/กก. โดยขนาดใหญ่ปรับตัวลดลง 0.1% ขณะที่ขนาดกลางปรับตัวเพิ่มขึ้น 0.3% เมื่อเทียบกับเดือนที่ผ่านมา (กระทรวงพาณิชย์)

1.3 การค้าต่างประเทศ

● การส่งออกปลานิล

- ม.ค.-ต.ค. 61 ไทยส่งออกปลานิลและผลิตภัณฑ์ 9,271.7 ตัน มูลค่า 332.7 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น 89.0% และ 11.0% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยมีสัดส่วนมูลค่าการส่งออกแยกตามผลิตภัณฑ์ คือ ปลาทั้งตัวแช่แข็ง 77.8% ปลานิลสดแช่เย็น 12.9% ปลามีชีวิต 5.0% และเนื้อปลาแช่แข็ง 4.3% ตลาดหลัก คือ กลุ่มตะวันออกกลาง 39.8% กลุ่มอาเซียน 18.3% กลุ่มยุโรป 17.4% สหรัฐฯ 8.5% ไต้หวัน 5.8% กลุ่มแอฟริกา 5.1% และอื่นๆ 5.1% ตามลำดับ

● การนำเข้าปลานิล

- ม.ค.-ต.ค. 61 ไทยนำเข้าปลานิลและผลิตภัณฑ์ 955.6 ตัน มูลค่า 114.0 ล้านบาท ปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น 144.0% และ 132.7% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยมีรูปแบบนำเข้าเป็นเนื้อปลานิลแช่แข็ง 86.5% และปลาทั้งตัวแช่แข็ง 13.5% ส่วนใหญ่นำเข้าจากจีน 38.7% กลุ่มอาเซียน 38.0% ไต้หวัน 23.2% และเกาหลีใต้ 0.1% ตามลำดับ

ปริมาณและมูลค่าการส่งออกและนำเข้า

(ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท)

เดือน/ปี	การส่งออก		การนำเข้า	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ต.ค. 60	453.1	27.8	44.1	5.1
ก.ย. 61	764.1	20.9	91.2	13.7
ต.ค. 61	927.5	33.1	133.4	10.8
%Δ ต.ค. 60	104.7%	19.1%	202.5%	111.8%
%Δ ก.ย. 61	21.4%	58.4%	46.3%	-21.2%

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กรมประมง

2. สถานการณ์ภายนอกประเทศ

2.1 การผลิต

● ผลผลิตปลานิลโลกในปี 2559 จำนวน 6.68 ล้านตัน เพิ่มขึ้น 4.4% จากปีก่อน เป็นผลผลิตจากการเพาะเลี้ยง 5.89 ล้านตัน (88.2%) และจากการจับ 0.79 ล้านตัน (11.8%) ซึ่งผลผลิตส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มประเทศเอเชียถึง 4.29 ล้านตัน คิดเป็นสัดส่วน 64.2% ของผลผลิตปลานิลโลก (FAO, November 2018)

2.2 การตลาดและการค้า

● การนำเข้าปลานิลแช่แข็งของสหรัฐฯ ในช่วง 10 เดือนแรก ปี 2561 ลดลง 3.27% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา ผู้นำเข้าสหรัฐฯ รายงานว่าจะเร่งรีบจัดซื้อนำเข้าครั้งสุดท้ายสำหรับปีนี้ ก่อนที่จะมีการประกาศเก็บภาษีนำเข้า 25% ในวันที่ 1 มกราคม 2562 (INFOFISH Trade News, No. 23/2018)

● USA เป็นผู้นำเข้าปลานิลรายใหญ่ของโลก ม.ค.-ก.ย. 61 ปริมาณ 130,894.9 ตัน มูลค่า 483.9 ล้านบาท ปริมาณและมูลค่าลดลง 1.8% และ 2.4% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยมีรูปแบบการนำเข้าดังตาราง :

สัดส่วนมูลค่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์ปลานิลของสหรัฐอเมริกา ปี 2561 (ม.ค.-ก.ย.)

หน่วย : ร้อยละ

ลำดับที่	1. Tilapia Fillet Frozen	2. Tilapia Fillet Fresh	3. Tilapia Frozen	4. Tilapia Fresh	5. Tilapia Meat Fresh
ประเทศ	สัดส่วนมูลค่า	ประเทศ	สัดส่วนมูลค่า	ประเทศ	สัดส่วนมูลค่า
1	จีน 55.03	โคลัมเบีย 8.00	จีน 7.17	เมียนมาร์ 0.40	ไต้หวัน 0.02
2	อินโดนีเซีย 6.29	ฮอนดูรัส 6.93	ไต้หวัน 2.98	โคลัมเบีย 0.20	
3	เม็กซิโก 1.27	คอสตาริกา 4.51	เวียดนาม 0.46	บังกลาเทศ 0.15	
4	ไต้หวัน 1.19	เม็กซิโก 1.16	ไทย 0.18	เม็กซิโก 0.10	
5	ฮอนดูรัส 0.48	เอกวาดอร์ 0.66	อื่นๆ 0.11	ฮอนดูรัส 0.08	
6	มาเลเซีย 0.34	อื่นๆ 1.46		อื่นๆ 0.16	
7	อื่นๆ 0.67				
รวม	65.27	22.72	10.90	1.09	0.02

ที่มา : www.st.nmfs.noaa.gov

3. ปัญหาอุปสรรค

● เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นรายย่อย ขาดแคลนเงินทุน จึงยังคงมีการเลี้ยงรูปแบบเดิมและขาดทักษะในการแปรรูปและการตลาด ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้ต่ำ

● การรวมกลุ่มของเกษตรกรยังไม่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการต่อรองเรื่องราคาจำหน่ายผลผลิต เนื่องจากขาดทักษะการจัดการด้านการตลาดในเชิงธุรกิจที่ต้องบริหารการผลิตให้ได้ปริมาณและคุณภาพตามที่ตลาดต้องการ

● การผลิตยังขาดระบบบริหารจัดการที่ดีตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี (GAP) ตั้งแต่โรงเพาะฟัก การอนุบาล ตลอดจนถึงกระบวนการเลี้ยงปลานิล

● ปัญหาสภาพอากาศลมพายุฝนบริเวณภาคใต้ อาจทำให้สัตว์น้ำหลุดรอดออกจากบ่อเลี้ยงและกระชังขาดได้ง่าย

4. แนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค

● จัดทำโครงการพัฒนาเกษตรกรเข้าสู่ Smart Farmer เพื่อพัฒนาศักยภาพทั้งด้านการผลิต การแปรรูป การตลาด และการเป็นผู้ประกอบการรายย่อยในอาชีพด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

● จัดทำโครงการระบบส่งเสริมเกษตรกรแบบแปลงใหญ่ (ปลานิล) 2561 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ยกระดับมาตรฐานฟาร์มให้ได้ GAP เพิ่มขึ้น การเพิ่มมูลค่าสินค้าประมง การส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มของเกษตรกร รวมถึงมีการวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

● เกษตรกรภาคใต้ควรเฝ้าระวังและเตรียมการรับสถานการณ์ลมพายุฝน และติดตามสภาพอากาศและปริมาณน้ำในช่วงลมมรสุมจากกรมอุตุนิยมวิทยาอย่างใกล้ชิด

